

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І
АРХІТЕКТУРИ

Архітектурний факультет
Дизайну архітектурного середовища

(назва випускової кафедри)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
ДО АТЕСТАЦІЙНОЇ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ
БАКАЛАВРА АРХІТЕКТУРИ

на тему:

«Кризовий центр для жінок з дітьми в місті Ірпінь Київської області»

Педченко Альони Валеріївни

(прізвище, ім'я та по батькові здобувача повністю)

Київ 2023 р.

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
Архітектурний факультет
Кафедра дизайну архітектурного середовища
(повна назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ” -
Завідувач кафедри дизайну
архітектурного середовища
докт. архіт., проф. _____ В.О.Тімохін
«_____» _____ 2023 р.

Пояснювальна записка

до дипломного проекту бакалавра
на тему

Кризовий центр для жінок з дітьми в місті Ірпінь Київської області

Виконала: студентка IV курсу, гр. 45

_____ Педченко А.В.
(прізвище та ініціали)

Галузь знань: 19 – Архітектура та будівництво
Спеціальність: 191 – Архітектура та містобудування

Керівник _____ Сєдак О.І.
(прізвище та ініціали)

Рецензент - каф. дизайну архітектурного середовища

Робота містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Педченко А.В.
(підпис, ініціали та прізвище здобувача)

Київ – 2023

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

Факультет: **Архітектурний**
Кафедра **Дизайну архітектурного середовища**
Освітньо-професійний рівень: **бакалавр**
Галузь знань: 19 – Архітектура та будівництво
Спеціальність: 191 – Архітектура та містобудування

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувач кафедри містобудування

д. арх., проф. _____ В.О. Тімохін

“ _____ ” _____ 2023 року

**ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ СТУДЕНТУ**

Педченко Альона Валеріївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту

Кризовий центр для жінок з дітьми в місті Ірпінь Київської області

керівник проекту _____ **Седак Олександр Ігорович, канд.арх., доцент**

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від “ _____ ” _____ 2023 року № _____

2. Термін подання студентом проекту _____ **26.06.2023 р.**

3. Вихідні дані до проекту _____ **Завдання на проектування та топооснова**

4. Зміст пояснювальної записки (*перелік розділів, які потрібно розробити*)

1. Завдання на проектування;
2. Аналіз вітчизняного та світового досвіду;
3. Містобудівне обґрунтування;
4. Архітектурно-планувальне рішення;
5. Дизайн інтер'єру;
6. Конструктивне рішення;
7. Інженерне обладнання;
8. Охорона праці та навколишнього середовища;
9. Список використаних джерел;
10. Додатки

5. Перелік матеріалів проекту

№ розділу	Найменування розділів проекту	Об'єм пояснювальної записки (аркушів А4)	Об'єм креслень (аркушів)
1	Завдання на проектування	3	6 А1
2	Аналіз вітчизняного та світового досвіду	15	
3	Містобудівне обґрунтування	4	
4	Архітектурно-планувальне рішення	16	
5	Дизайн інтер'єру	9	
6	Конструктивне рішення	2	
7	Інженерне обладнання	1	
8	Охорона праці та навколишнього середовища	1	
9	Література	2	
10	Додатки	2	
	Разом:	55	

6. Дата видачі завдання 09.02.2023 року**КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН**

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту	Термін виконання етапу проекту	Примітка
1	Оцінка клаузури	02.03.2023 р.	
2	Оцінка ескізу	31.03.2023 р.	
3	Кафедральний перегляд	28.04.2023 р.	
5	Завершення роботи над пояснювальною запискою	02.06.2023 р.	
6	Перевірка пояснювальної записки на плагіат	05.06.2023 р.	
7	Рецензування проекту	23.06.2023 р.	
8	Допуск до захисту	23.06.2023 р.	
9	Захист проекту	26.06.2023 р.	

Студент _____
(підпис)**Педченко А.В.**
(прізвище та ініціали)Керівник проекту _____
(підпис)**Седак О.І.**
(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

1. Завдання на проектування	5
2. Аналіз вітчизняного та світового досвіду	15
3. Містобудівне обґрунтування	24
3.1. Історична довідка по території забудови	24
3.2. Містобудівна ситуація	24
3.3. Опис генерального плану	25
3.3.1. Функціональне зонування території	27
3.3.2. Рух пішоходів і транспорту	27
3.3.3. Техніко-економічні показники генерального плану.....	28
4. Архітектурно-планувальне рішення	28
5. Дизайн інтер'єру.....	44
6. Конструктивне рішення	53
7. Інженерне обладнання	55
7.1. Теплогазопостачання і вентиляція	55
7.2. Водопостачання, водовідведення і опалення	55
8. Охорона праці та навколишнього середовища	55
Список використаних джерел	57
Додатки:	59
• Креслення проекту	59
• Довідка про перевірку роботи на плагіат	60

1. ЗАВДАННЯ НА ПРОЕКТУВАННЯ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
на засіданні кафедри
дизайну архітектурного
середовища
зав. каф., д. арх., професор
Тімохін В. О. _____

Студент Педченко А.В.

Група 45

Керівник Сєдак О.І.

Тема дипломної роботи « Кризовий центр для жінок з дітьми в місті Ірпінь Київської області»

1. Вихідні матеріали (назвати ДБНи, проектні та інші матеріали, що мають бути використані під час роботи над проектом)
2. Ситуаційний план (рис.1.1)
3. Топооснова ділянки (рис.1.2)
4. Склад та площі приміщень функціональних груп:

№ п/п	Найменування приміщень	Площа, м. кв.	Кількість
Блок адміністративно-управлінський			
1.	Вхідний тамбур	9 15 16,5	1 1 1
2.	Зона очікування з реєстратурою	40,5	1
3.	Гардеробна кімната	18,7	1
4.	Кімната охорони	10	1
5.	Кабінет адміністрації	19,1	1
6.	Кімнати для відвідування	16,1	2
7.	Кабінет консультанта з сімейних питань	11,5	1
6.	Кабінет психолога	11,5	2
7.	Кабінет юрисконсульта	11,5	1
8.	Туалетні кімнати	17,7 3,3	2 1
9.	Вестибюль	93	1
	Усього	338,7	
Блок медичний			
10.	Приймальний pokій	49,6	1
11.	Кабінет первинної медичної допомоги	11,5	1
12.	Кабінет терапевта	11,5	1

13.	Кабінет гінеколога	11,5	1
14.	Кабінет педіатра	11,5	1
15.	Кабінет хірурга-травматолога	16,1	1
16.	Зал групової терапії	34,1	1
17.	Бокси-ізолятори	7	2
18.	Басейн	55,9	1
19.	Роздягальні для басейну з душовими	11	2
20.	Кімната для відпочинку медперсоналу, ординаторська	16,1	1
21.	Туалетні кімнати	6,5	1
22.	Вестибюль	92	
	Усього	352,3	
Блок соціально-гуманітарної допомоги			
23.	Кімната розподілу та видачі допомоги	20,2	1
24.	Складське приміщення	29,1	1
25.	Продуктова крамниця з підсобним приміщенням	20	1
26.	Туалетні кімнати	11,7	2
	Усього	92,7	
Блок реабілітації та соціалізації			
27.	Зал для загальних зборів	53,9	1
28.	Зали для контактів та колективного відпочинку	33	2
29.	Колективна їдальня	53,3	1
30.	Кухня	18,7	1
31.	Склад з підсобним приміщенням (холодильником)	9,8	1
32.	Дитячі ігрові кімнати для різних вікових груп	25	2
33.	Спортивний зал	64,4	1
34.	Навчальні класи для дітей різних вікових груп	25	2
		20	1
35.	Туалетні кімнати	11,7	2
		14,7	1
36.	Вестибюль	95,9	1
	Усього	520,1	
Блоки житлові			
37.	Тамбур	6,9	11
38.	Комора	4,4	11
39.	Санвузол	2,3	11
		2,2	22
40.	Вітальня - їдальня	41,8	11
41.	Кухня	13,5	11
42.	Коридор	24,1	22

43.	Ванна	3,3	22
44.	Спальня	13	22
45.	Спальня	23,7	22
	Усього	2257	
	Загальна площа приміщень	3561	

5. Склад проектних матеріалів:

Креслення та масштаби їх розробки:

- ситуаційний план М 1:2000;
- генеральний план М 1:500;
- плани поверхів М 1:100 / М 1:200;
- фасади М 1:100 / М 1:200;
- повздовжній та поперечний розрізи М 1:100 / М 1:200;
- перспективне зображення будівлі;
- конструктивний розріз по зовнішній стіні М 1:20 / М 1:25;
- інтер'єр одного приміщення:
- розгортки стін М 1:50 / М 1:25;
- план підлоги з розстановкою обладнання М 1:50 / М 1:25;
- план стелі з розстановкою світильників М 1:50 / М 1:25;
- перспектива;

Презентація дипломного проекту;

Відео-презентація (фільм-обліт ділянки з будівлею);

Пояснювальна записка до проекту.

Студент _____ Педченко А.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник проекту _____ Сєдак О.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Рис. 1.1. Ситуаційний план

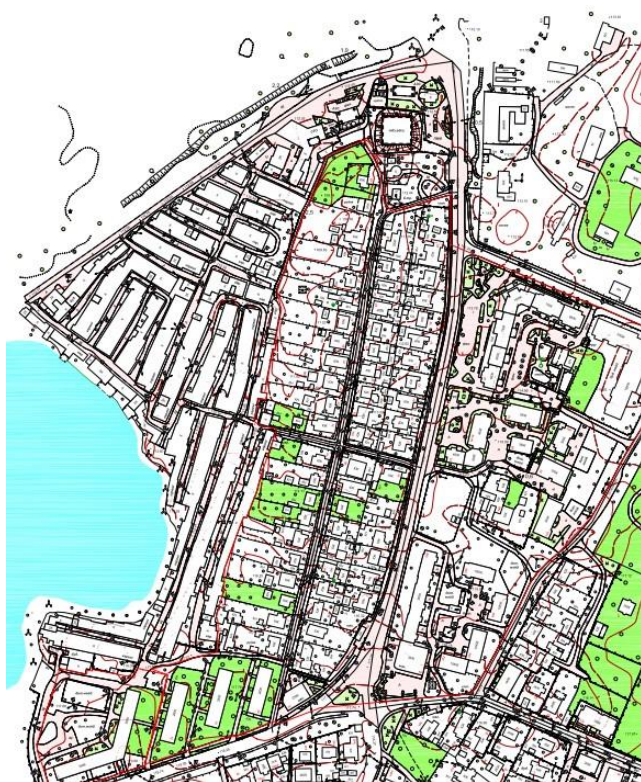

Рис. 1.2. Топооснова ділянки

ГЛОСАРІЙ

(перелік термінів, використаних в роботі).

З метою позбуття невпорядкованості методологічних підходів та виключення неточного тлумачення змісту та положень наукового реферату автор використала без купюр або самостійно надала визначення окремих термінів й понять, що були залучені при написанні тексту і яким автор слідувала протягом усієї своєї роботи:

«ЖИВИЙ» ПРОСТІР - це середовище перебування людини, що забезпечує її зв'язок з навколишнім світом та сприяє її активному життю та розвитку. Це можуть бути зелені зони, площі з багатим культурним життям, зручні велосипедні та пішохідні маршрути, архітектурні споруди, що дозволяють людині насолоджуватися прекрасним та функціональним, та надають доступ до всіх форм економічної та соціальної діяльності. У «живому» просторі людина може відчути себе частиною середовища, а це важливо для її фізичного, психологічного та емоційного благополуччя.

КРИЗОВИЙ ЦЕНТР – це установа, яка забезпечує цілодобову підтримку людей, які переживають серйозні життєві кризи. Такі кризи можуть бути пов'язані зі здоров'ям, сімейними проблемами, насильством, стихійними лихами і таке інше. Кризовий центр надає різноманітну підтримку, таку як консультування, психологічна та юридична підтримка, укладання планів дій і направлення на медичну допомогу. Кризові центри зазвичай очолюють фахівці зі соціальної роботи, психологи, лікарі і працівники волонтерських організацій.

ПРИТУЛОК – це місце, де надається тимчасове помешкання та послуги соціальної підтримки людям, які опинилися в складних життєвих обставинах, таких як безпритульність, насильство, згубні звички, втрата роботи або житла. Притулок дає можливість людям відновити своє здоров'я, знайти роботу, житло та повернутися до нормального життя. В притулку надається допомога у встановленні контактів з родиною та іншими соціальними службами, запобіганню соціальній відчуженості та ізоляції. В такому місці людей

навчають, як дбати за своїм здоров'ям, як знаходити роботу та будувати здорові відносини з іншими людьми.

РЕАБІЛІТАЦІЯ - комплекс медичних, психологічних і соціальних заходів, спрямованих на відновлення фізичного та психічного здоров'я людини, яка потрапила в складну життєву ситуацію, має функціональні обмеження, хворобу або травму. Основні завдання реабілітації - покращення якості життя, забезпечення соціальної інтеграції та повернення до активної діяльності. Реабілітаційні заходи можуть включати фізіотерапію, масаж, лікувальну гімнастику, психотерапію та інші методи.

СОЦІАЛЬНИЙ АСПЕКТ виражається у формуванні і відтворенні суспільної сфери, коли люди виходять за рамки звичного кола друзів і знайомих і зіштовхуються з незнайомцями, з "іншими", з людьми іншої національності, віку, добробуту, орієнтації, де вони повинні реагувати на інші типи поведінки, переваги, ідеї. Тут відбуваються соціальні взаємодії, і на початковому рівні не так важливо вербальна взаємодія, як тілесне, коли ти усвідомлюєш присутність інших громадян, де саме тут відбувається об'єднання розходжень. Громадський простір повинен надавати можливість взаємодії різних верств населення, і на більш високому рівні вони мають не тільки усвідомлювати наявність один одного, але й мати можливість для реальної взаємодії. У цьому прояв демократичних потенцій громадян. В даний момент проєктувальники здивовані соціальною дилемою: як заново "винайти" й побудувати міське громадське життя, щоб воно створило почуття співтовариства і відчуття ідентичності в міському середовищі?

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ – це система заходів держави, спрямованих на забезпечення соціального забезпечення та захисту прав і інтересів громадян у різних сферах життя, таких як охорона здоров'я, освіта, пенсії, соціальна допомога в разі безробіття, материнства, допомога дітям, людям з інвалідністю, літнім людям, тощо. Головна мета соціального захисту полягає у покращенні існування людей, їх соціальній і економічній стабільності та безпеці.

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ – це системний підхід до психічної та соціальної реабілітації людей, які стали жертвами негативних суспільних явищ або подій. Основна мета такої реабілітації полягає в тому, щоб допомогти людині повернутися до нормального життя в соціумі після травми або кризової ситуації. Соціально-психологічна реабілітація включає в себе ряд процесів та дій, таких як психотерапія, підтримка родини, участь в групових сеансах, організація різних культурно-освітніх заходів та навчання соціальних навичок. Це сприяє зняттю стресу, поліпшує самопочуття та зменшує ризики виникнення повторних психологічних травм.

ФУНКЦІЯ ТЕРИТОРІЇ – функція, яка визначає основне призначення міської території, а саме: праці, культури, торгівлі, розваг, пам'яті, реабілітації (відновлення) тощо.

Тема роботи: «КРИЗОВИЙ ЦЕНТР ДЛЯ ЖІНОК З ДІТЬМИ В МІСТІ ІРПІНЬ КИЇВСЬКОЇ ОБЛ.».

Постановка проблеми, що винесена до назви роботи. Медично-соціальна архітектура має свою теорію і практику - вітчизняну та зарубіжну. І якщо її формування та особливості проектування за кордоном знайшли відповідний розвиток і застосування на практиці, то в нашій країні до останнього часу їх розробка, впровадження в існуюче міське середовище не отримує належної уваги, інтересу і практики реалізації. Це обґрунтовує проблему проектування Кризового центру для матерів з дітьми на основі наведення негативних тенденцій та існуючих (позитивних й негативних) результатів фахової діяльності останнього періоду.

Актуальність проблеми. Соціальні перетворення, що відбуваються у сучасній Україні, зміни матеріально-просторового середовища міст і способу життя людей висувають нові вимоги до соціального захисту та реабілітації населення. Військові дії внесли свої корективи в життя українців, які наразі потребують всебічної підтримки, а особливо психологічної. Сьогодні

психологічна підтримка важлива, як ніколи, адже війна поєднується з іншими негативними явищами у нашому житті. Вона необхідна для людей, які опинились у складних життєвих обставинах, а також у жінок вразливих категорій, які переселились з гарячих точок України.

За інформацією Фонду Народонаселення ООН в Україні (UNFPA Ukraine) Верховна Рада 20 червня 2022 року 259 голосами ратифікувала Конвенцію Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами. Ратифікація Стамбульської конвенції стала найважливішим кроком на шляху до боротьби проти домашнього насильства й насильства проти жінок. Тепер Українська Держава має конкретний перелік зобов'язань стосовно удосконалення свого законодавства та правозастосовної практики, а також забезпечення належних фінансових та людських ресурсів в країні. Це виявило прагнення України протидіяти гендерно зумовленому насильству та забезпечити захист та права постраждалих. Ще до прийняття цього важливого документу в Україні стали створюватись центри для реабілітації жінок, постраждалих від різних форм домашнього насильства. Але вони створювались на добродійних і благодійних початках, більшістю в приміщеннях до цього не пристосованих [3].

Саме тому сьогодні постає негайна потреба у створенні оптимальних та перспективних діючих гнучких моделей реабілітаційних центрів та обґрунтованих планів їх подальшого розвитку. Актуальність теми проекту пов'язана з важливістю підвищення ролі реабілітаційно-просвітніх закладів у державному захисті вразливих верст населення: жінок, дітей й молоді, інвалідів та людей похилого віку. Сказане обґрунтовує необхідність та своєчасність пошуків принципово нових підходів до методології проектування Кризових центрів як нового типу установ соціального й медичного профілю, визначення їх складу та особливостей архітектурно-планувальної організації і композиційно-художнього вирішення.

Концепція проектного рішення полягає в наступному:

1. Кризовий центр для матерів з дітьми має створюватись як закрита територія, що передбачає не тільки психологічну та фізіологічну реабілітацію своїх мешканців та гарантує їх соціальний та фізичний захист;
2. Мешканцями кризового центру є не лише члени родин, які зазнали впливів військових дій, але і родинного насилля;
3. Проектування Кризового центру зорієнтоване на створення реабілітаційного середовища в актуальних для України на сьогоднішні умов;
4. Формування Кризового центру розглядається як комплекс будівель і споруд повного спектру функціональних запитів, які розташовані навколо закритого внутрішнього двору, традиційного для міського середовища, як нового архітектурного вигляду кварталу з метою створення більш комфортних умов перебування пацієнтів-мешканців.

Мета роботи: розробити проектні пропозиції з формування комплексу будівель і споруд Кризового центру для матерів з дітьми (для умов малого поселення в зоні впливу надвеликого міста).

Завдання роботи:

1. Проаналізувати стан проектного досвіду, наукових дослідів та нормативно-правової бази з розробки комплексу будівель та споруд Кризового центру для жінок з дітьми (надалі – Кризового центру) як об'єкту архітектурної уваги та розробки;
2. Визначити особливості архітектурно-планувального та композиційно-просторового вирішення Кризового центру, формування його території та розташування на ній будівель і споруд, що утворюють цей комплекс;
3. Визначити склад приміщень та їх блокування в структурі Кризового центру;
4. Розглянути питання колористичного вирішення будівель й споруд Центру, його внутрішнього дворového простору та інтер'єрів будівель та споруд житлового та суспільного призначення;

5. Дати пропозиції з благоустрою та озеленення внутрішнього дворового простору;
6. Узагальнити висновки за результатами виконаної проектної кваліфікаційної випускної роботи як можливі пропозиції з розробки відповідного функціонального типу об'єктів.

Об'єкт роботи: Кризовий центр для матерів з дітьми як об'єкт архітектурного проектування.

Предмет роботи: особливості формування Кризовий центр для матерів з дітьми як об'єкт архітектурного проектування для проектування в умовах сучасного міста.

Методи роботи. В процесі виконання кваліфікаційної випускної роботи були використані наступні методи, що стали методологічною основою проекту: метод бібліографічних пошуків та опрацювання текстуальних та графічних першоджерел, метод системного та порівняльного аналізу, метод аналогій тощо.

Проектна новизна роботи полягає у тому, що на сьогодні відсутні наукові дослідження, а відповідно й нормативні показники з розробки об'єктів цього типу; проектні приклади, як правило, базуються на практиці невдалого пристосування не пристосованих для цього окремих житлових приміщень чи житлових будинків. Кризові центри для жінок з дітьми розглядаються як тимчасовий їх притулок, утримуються за благодійні кошти, не є об'єктами державних програм фінансування, відповідно з чим якихось кошторисів для їх проектування, облаштування чи удосконалення не передбачається. Тому проектні пропозиції, що надані в цій кваліфікаційній випускній роботі є піонерними й інноваційними і можуть на майбутнє бути використані при розробці проектів інших Кризових центрів – з урахуванням містобудівних умов, міскості та об'ємно-планувального та композиційно-просторового рішення.

Передбачувана практична цінність роботи. Отримані проектні результати можуть бути використані у подальших дослідженнях, у практичному проектуванні та розробці нормативної бази відповідного типу будівель і споруд, у фаховій підготовці майбутніх архітекторів-проектувальників й містобудівників.

2. Аналіз вітчизняного та світового досвіду

В Україні існують важливі установи, такі як жіночі прихистки, хаби та центри соціальної допомоги для жертв домашнього насильства. Однак, через повномасштабну війну, їхні функції змінилися - тепер вони приймають не лише жертв насильства, але й людей, які шукають притулок від війни. На вересень 2021 року в Україні працювало 497 спеціалізованих служб, які надавали допомогу постраждалим від домашнього насильства. Зокрема, це включало 40 притулків, 21 кризову кімнату, 19 денних центрів, 23 спеціалізовані служби первинного консультування та 365 мобільних бригад [4]. Більшість цих установ працюють у великих містах та обласних центрах, але в сільських районах ситуація значно гірша. Процедура надання допомоги однакова у всіх цих місцях. Коли з'являється заявка, на місце прибуває мобільна бригада, спеціально підготовлена для надання допомоги жертвам домашнього насильства. Якщо бригада помічає, що жінці немає куди піти, і вона потребує негайної евакуації від насильника, її транспортують до найближчої кризової кімнати. Це невелике приміщення, призначене для тимчасового проживання, де можна перебувати до 10 днів. У складних ситуаціях, коли жінці потрібно тривалий час перебувати в безпеці, вона може звернутися до притулку або денного центру, де надається можливість проживання від трьох до шести місяців. Однак, стан українських жіночих притулків залишає бажати кращого [5].

Наприклад, у місті Полтава діє притулок "Світло надії", який призначений для жінок, що знаходяться в складних життєвих обставинах. З

початку війни, з 24 лютого минулого року, цей притулок також розпочав надавати допомогу переселенцям. Початково притулок мав 34 ліжка для проживання. Однак, після початку повномасштабної війни, тут одночасно знаходилось до 57 людей, включаючи їхніх домашніх тварин. Подібна ситуація не є винятковою і потребує негайного вирішення.

Цей стан майже повної відсутності і малої місткості притулків й кризових центрів визначає актуальність та своєчасність розробки дипломної роботи, яка направлена на формування Кризового центру в малому місті Київської області - Ірпені. Відсутність спеціально розроблених проектів споруд такого функціонального призначення (усі кризові центри розміщуються, як правило, у переобладнаних й пристосованих до цього спорудах чи приміщеннях), а також складу приміщень, що мають задовольняти їх функціонування та відповідати найбільшій комфортності перебування своїх мешканців, а також відповідних нормативів визначили вибір теми дипломної роботи. Збільшення соціальних викликів останнього часу визначили доцільність й своєчасність створення нових повноцінних кризових центрів для тимчасового перебування жінок і дітей, які опинились у складному життєвому становищі, з урахуванням їх потреб та вже встановлених сімейних зв'язків, які потребують окремих житлових одиниць для кожної родини. Для розробки проекту були залучені приклади із сучасних рішень у проектуванні кризових центрів та інших одиниць соціальної архітектури, проаналізовані та використані вдалі приклади міжнародного й українського досвіду в їх проектуванні та реалізації.

Центр матері і дитини «Незламні матері»

Архітектори: Sulyk Architects.

Розташування: Львів, Україна.

Категорія: Тимчасове житло для жінок при надії та матерів з дітьми.

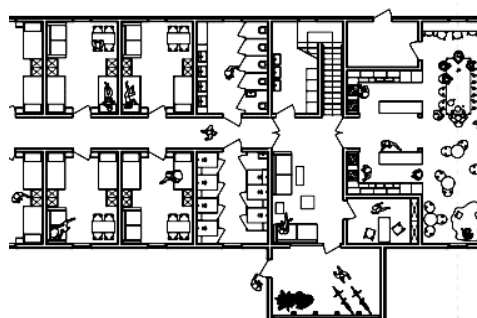
Площа: 1300 м².

Рік: 2022.

Архітектурне бюро Sulyk Architects розробило концепт тимчасового житла для внутрішньо переміщених осіб. Помешкання розраховані на отримання права проживання, в першу чергу, родинами з дітьми та вагітними. На ділянці зведено два дзеркальних дерев'яних будинки, об'єднані спільним простором двору. Нижче за рельєфом простір між спорудами переходить в оновлений парк з дитячими і спортивними майданчиками, прогулянковими доріжками та озером. Два будинки мають однакову планувальну структуру. Вони складаються з 17-х окремих модулів кожна, об'єднаних в один загальний двоповерховий об'єм, площею 650м². У кожній споруді розміщено 13 кімнат для проживання від 26 до 52 осіб. Окрім того, передбачено спільний простір кухні-їдальні з двома окремими робочими кухонними зонами та відкритим об'ємом їдальні до висоти піддашся. На кожному поверсі розміщено блоки санвузлів та душових. На другому поверсі в виступаючому застакленому об'ємі облаштовано простору кімнату для відпочинку, групових занять і дистанційної роботи. У торці споруди простір їдальні переходить у велику озеленену лоджію з виходом назовні. (рис. 2.1) [17].

а)

б)

в)

Рис. 2.1. Центр матері і дитини у Львові [17]: а) зовнішній вигляд; б) план першого поверху притулку; в) інтер'єр кухні та спальні;

Рис. 2.2. Центр матері і дитини у Львові [17]: зовнішній вигляд двох будівель центру.

Shelter For Victims Of Domestic Violence

Архітектори: архітектурні бюро Amos Goldreich Architecture та Jacobs Yaniv Architect.

Розташування: Тель-Авів, Ізраїль.

Категорія: притулок для жертв домашнього насильства.

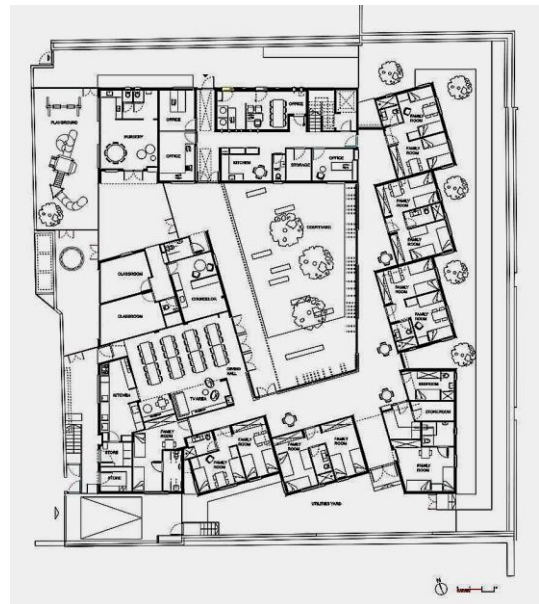
Площа: 800 м².

Рік: 2018.

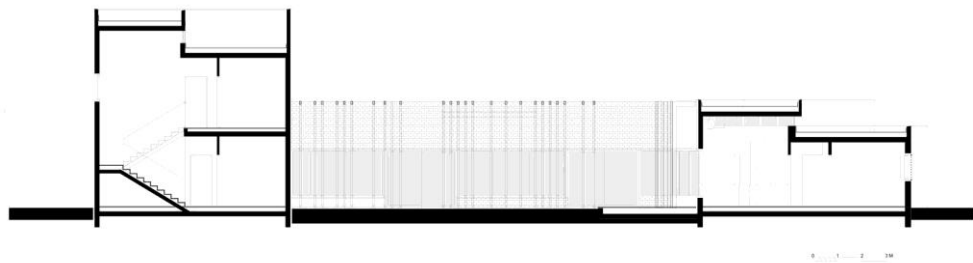
У притулку існують різноманітні функції – громадські зони, дитячий садок, комп'ютерний зал, пральні, кухні та трапезна, окремі житлові приміщення для кожної сім'ї, житло персоналу, офісні приміщення для менеджера та персоналу притулку (включаючи соціальних працівників, дитячого психолога, домогосподарки, доглядальниці, юриста). Є додаткові професійні працівники: психотерапевти, драматурги або арт-терапевти, а також волонтери. Після прибуття до притулку кожна нова сім'я отримує невеликий «будиночок», який є частиною більшої будівлі. Щоб дозволити сім'ям вести нормальний розпорядок дня в притулку, «будинки» відокремлені від комунальних функцій і з'єднані внутрішнім коридором (рис. 2.3) [18].

а)

б)

в)

Рис. 2.3. Shelter For Victims Of Domestic Violence [18]: а) внутрішнє подвір'я притулку; б) план першого поверху; в) розріз.

Родинний будинок в Монтрі

Архітектори: Рікардо Боффілл та архітектурне бюро «Ательє Архітектури».

Розташування: Монтрас, Іспанія.

Категорія: житловий будинок.

Рік: 1973.

Літній будинок для батьків архітектора, розташований серед пагорбів і лісів, у селі Монтрас, за кілька миль від іспанського узбережжя Коста-Брава, і був побудований навколо сільської садиби в руїнах. Планування схоже на маленьке містечко, а руїни включені в об'єми будинку (рис. 2.3). Комплекс складається з кількох павільйонів, розташованих навколо центрального зовнішнього

простору, зайнятого басейном, і головною їдальнею, яка стоїть як окремий павільйон. Павільйони, обшиті коричневою цеглою, орієнтовані на басейн - центр резиденції [19].

а)

б)

Рис. 2.4. Родиний будинок в Монтрі [19]: а) внутрішнє подвір'я будинку; б) планування трьох поверхів будинку.

Mother and Baby Care Center

Архітектори: архітектурне бюро Atelier Zündel & Cristea.

Розташування: Брюмат, Франція.

Категорія: психіатрична установа.

Площа: 1230 м².

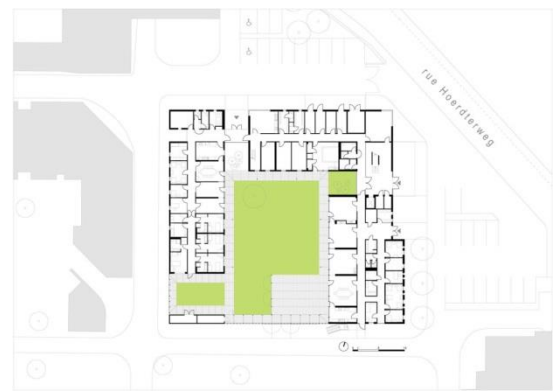
Рік: 2007.

Психіатрична установа, що знаходиться неподалік від входу в громаду Брюмат, на північ від Страсбурга. Вона складається з кількох павільйонів, які оточені стіною-огорожею, створюючи маленьке містечко. У проекті передбачалось будівництво денного стаціонару, комунальних приміщень і консультаційних кабінетів, кожен з яких мав свій окремий вхід. Один з павільйонів, навпроти саду, був побудований за зразком існуючих павільйонів у вигляді відкритої букви "U" (рис. 2.5). Вся атмосфера навколо EPSAN нагадує

традиційні японські павільйони, де основний акцент робиться на природі, створюючи сприятливе спокую середовище. Ортогональна система доріг з критими проходами з'єднує три об'єкти і забезпечує гармонійний перехід між внутрішніми та зовнішніми просторами, відображаючи специфічні просторові відносини. Сад проникає всередину комплексу через два внутрішні дворики, розташовані поруч з основними входами. Таким чином, перше враження, коли ви підходите до одного з входів, - це вид на прекрасний сад [20].

а)

б)

в)

Рис. 2.5 Mother and Baby Care Center [20]: а) зовнішній вигляд центру; б) план першого поверху; в) внутрішнє подвір'я.

Центр дитячої психіатричної реабілітації

Архітектори: Sou Fujimoto Architects.

Розташування: префектура Хоккайдо, Японія.

Категорія: центр дитячої психіатричної реабілітації.

Площа: 14590 м².

Рік: 2006.

Це інноваційний комплекс для лікування та реабілітації дітей з психічними порушеннями. Розроблений відомим архітектурним бюро Sou Fujimoto Architects, цей центр пропонує новаторський підхід до створення середовища, сприятливого для одужання та зміцнення душевного здоров'я дітей.

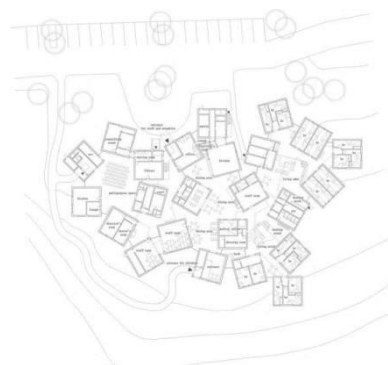
Архітектурний проект центру вражає своєю унікальністю та оригінальністю. Складаючись з декількох об'єктів, розташованих на просторі, які символізують мініатюрне місто, комплекс викликає асоціації як з великим будинком, так і з невеликим містечком. Його архітектурна концепція передбачає поєднання інтимності приватного будинку та різноманіття та жвавості міського середовища (рис. 2.6). Один з основних принципів, на якому базується дизайн центру, - це вільний підхід до організації простору. За допомогою цього підходу архітектори створили непередбачуване, динамічне середовище, яке сприяє зціленню та розвитку дітей. Хоча будівля проектувалася з великою увагою до деталей та пропорцій, вона вражає відчуттям природності, майже так, ніби вона з'явилася сама собою, без участі людей [21].

а)

б)

в)

Рис. 2.6 Центр дитячої психіатричної реабілітації [21]: а) інтер'єр ідальні центру; б) зовнішній вид центру; в) план першого поверху.

Висновки про сучасні тенденції проектування цього різновиду об'єктів.

Проаналізувавши сучасний досвід проектування кризових центрів для жінок з дітьми, можна прослідити наступні тенденції:

- Сучасні кризові центри проектуються з урахуванням потреб різних груп користувачів. Вони мають гнучкі планування та мультифункціональні приміщення, які можуть використовуватися для різних цілей, включаючи проживання, освіту, психологічну терапію та заняття.
- Особлива увага приділяється забезпеченню безпеки та конфіденційності жінок і дітей, які перебувають у кризовому центрі. Проектування включає встановлення систем безпеки, контроль доступу та захист особистих просторів, що забезпечує їхню приватність та безпеку.
- Забезпечення підтримки та безпеки дітей є важливим аспектом архітектурного проектування кризових центрів. Сучасні центри мають спеціально обладнані дитячі зони та ігрові простори, які сприяють розвитку дітей, їхній психологічній підтримці та соціалізації.
- Сучасні кризові центри все більше звертають увагу на екологічну сталість та енергоефективність. Вони використовують енергоефективне освітлення, системи опалення та охолодження, а також впроваджують елементи відновлюваної енергії та зеленого благоустрою.

- Сучасні центри прагнуть бути доступними для жінок з різними потребами та обмеженнями. Вони забезпечують доступність архітектурних елементів, таких як пандуси, підйомники, спеціальні пристосування для людей з обмеженими можливостями, а також враховують потреби людей з різними фізичними та психологічними потребами.

Ці сучасні тенденції архітектурного проектування сприяють створенню безпечних та підтримуючих середовищ в кризових центрах для жінок з дітьми, сприяючи їх інклюзивності. Вони надають необхідну підтримку та можливості отримання допомоги, зцілення та переходу до нового життєвого етапу, а тому являються доцільними у використанні для проектування подальших кризових центрів.

3. Містобудівне обґрунтування

3.1. Історична довідка по території забудови

Проект кризового центру для жінок з дітьми розглядається на прикладі проекту відновлення міста Ірпеня, що знаходиться у Київській області, а саме на території, що розташована неподалік Гостомельського шосе, вулиці Багірова, та озера Земснаряд.

3.2. Містобудівна ситуація

Місто Ірпінь має добре розвинені транспортні зв'язки з Києвом та іншими великими містами регіону. Це забезпечує можливість швидкого доступу до додаткових ресурсів, експертів і послуг, які можуть бути необхідні для підтримки жінок та дітей у кризовому центрі.

Місто Ірпінь та район Гостомельського шосе мають розвинену інфраструктуру, що включає школи, дитячі садки, медичні заклади, торгові центри та інші необхідні установи, що сприяє забезпеченню необхідних послуг та підтримки для постраждалих жінок з дітьми у кризовому центрі, Вулиця Багірова є важливою вулицею Ірпеня, що пролягає через центр міста. Вона має

велике значення для транспортного сполучення та розвитку комерційної діяльності. Озеро Земснаряд, що виникло як наслідок водоспадання під час будівництва земснарядного заводу, було створене з метою регулювання рівня ґрунтових вод та забезпечення водопостачання для міста Ірпінь, Озеро стало важливим природним та рекреаційним об'єктом міста, воно створює привабливий ландшафтний елемент та надає можливості для рекреації та відпочинку. Близькість озера до потенційного місця розташування кризового центру може створювати сприятливу атмосферу для психологічної підтримки та відновлення постраждалих.

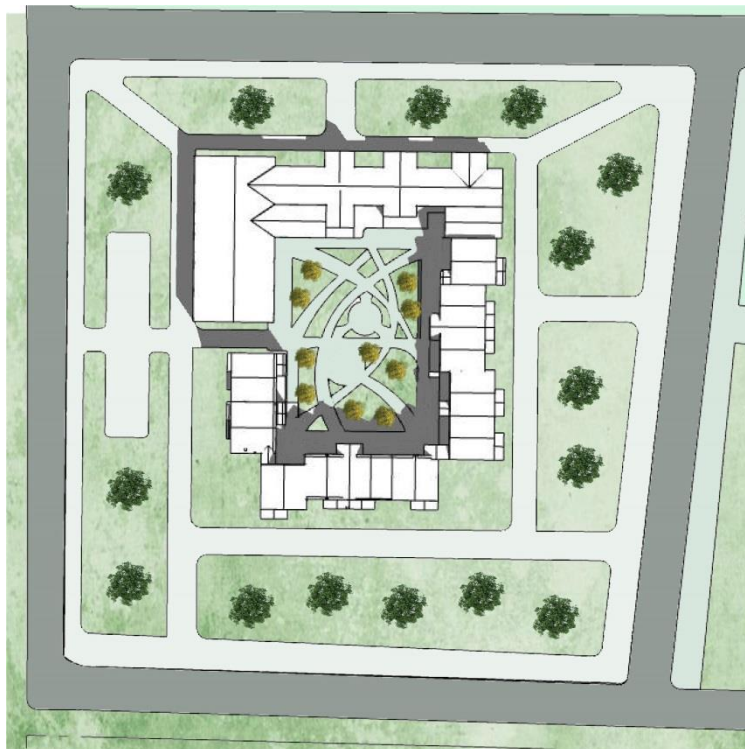
Враховуючи сполучення з великими містами, наявність інфраструктури та сприятливі показники території, цей район є доцільним для проектування та розміщення кризового центру.

3.3. Опис генерального плану

При проектуванні генерального плану кризового центру для жінок з дітьми були враховані їх особливі потреби задля забезпечення комфортного та безпечного середовища. Ось деякі особливості, які було важливо врахувати:

- Кризовий центр розташовується у безпечному районі з доступом до основних служб і інфраструктури, таких як медичні заклади, школи, супермаркети тощо. Також додатковою перевагою є близькість до громадського транспорту.
- На території впроваджено ефективну систему безпеки, таку як контроль доступу, контроль пожежної безпеки, відеоспостереження та інші заходи, щоб забезпечити безпеку жінок та їх дітей.
- Належне планування освітлення та вентиляції приміщень допоможе створити комфортну атмосферу для перебування жінок та дітей, сприяючи їх здоров'ю та добробуту, тому у проектуванні враховувалась орієнтація приміщень по сторонам світу в залежності від їх функції та використання протягом дня.

- Особливо важливо враховувати потреби людей з обмеженою рухливістю, забезпечуючи доступність будівлі та інфраструктури для всіх користувачів, територія забезпечена безбар'єрними проїздами, тротуарами, шляхами руху належної кількості та ширини.
- Конфіденційність та приватність резидентів центру забезпечена організацією закритого внутрішнього подвір'я.
- На території внутрішнього двору передбачена відкрита зона для ігор та відпочинку, що допоможе створити позитивне середовище для дітей, де вони зможуть розвиватись та відновлюватись, а також зони рекреації перед входом до кожного з будинків та у самому подвір'ї [7].

3.3.1. Функціональне зонування території

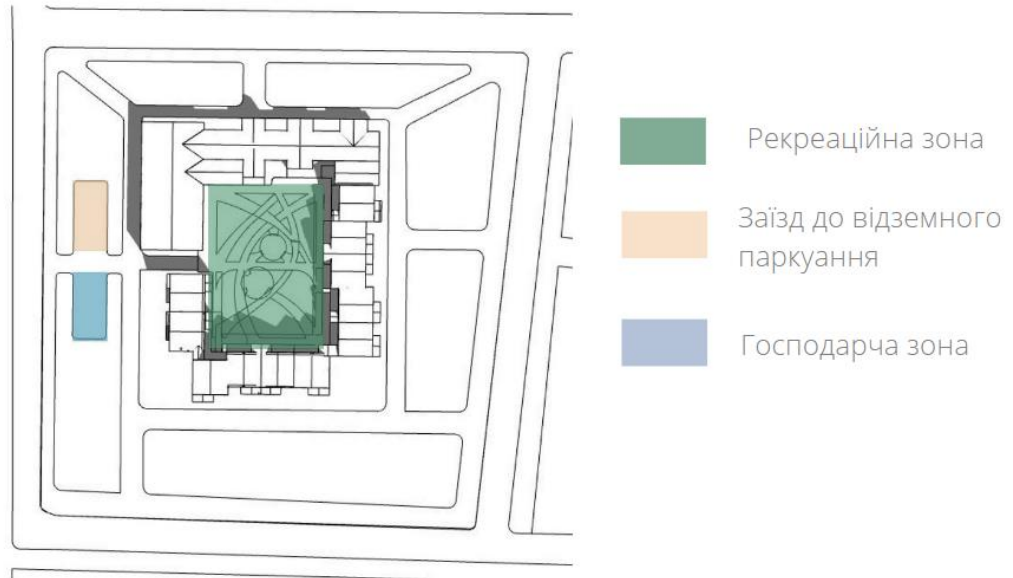

Рис 3.2. Функціональне зонування території

3.3.2. Рух пішоходів і транспорту

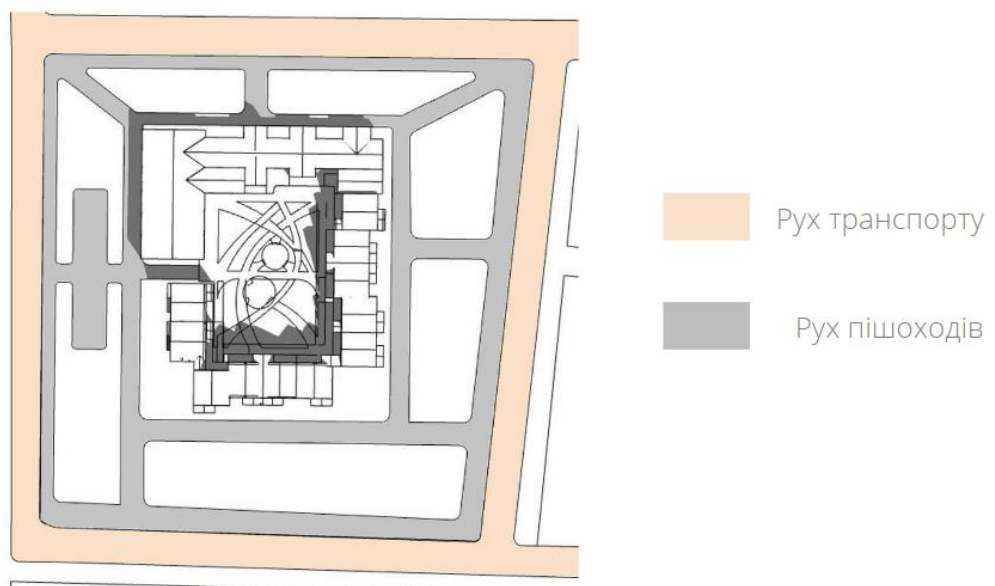

Рис 3.3. Рух пішоходів і транспорту

3.3.3. Техніко-економічні показники генерального плану

Таблиця 1.

№	Найменування показників	Кількість м ²
1.	Загальна площа ділянки	25500 м ²
2.	Площа забудови	3561 м ²
3.	Загальна площа доріг та пішохідних шляхів	8100 м ²
4.	Загальна площа озеленення	13039 м ²
5.	Паркінг	800 м ²

4. Архітектурно-планувальне рішення

4.1. Пошуки архітектурно-планувального рішення.

В основу об'ємно-просторового та архітектурно-планувального рішення була покладена ідея традиційного кварталу з розвинутими сусідськими зв'язками та об'єднуючим їх внутрішнім двором-садом. Кризовий центр розглядається як закрита комуна, що побудована на єдності усіх перебуваючих у ній його мешканців - жінок з дітьми, що вимушені покинути свої дома з військових чи сімейно-побутових причин. Саме тому в загальну структуру центру покладений елемент певної ізольованості території від інших міських. Причина полягає в необхідності поступової психологічної реабілітації мешканців, яка може відбуватись протягом досить довгого часу. З метою збереження комфортності перебування в кризовому центрі житлові споруди та приміщення громадського призначення сформовані як дрібномасштабні міські елементи забудови, що відповідає масштабу малого міста Ірпінь, яке ще нещодавно мало курортно-рекреаційну направленість свого існування.

Але спроба створення Кризового центру як комплексу з квартальним плануванням не є випадковим. Старі неблагоустроені квартали канули в Літу. Так зване «вільне планування» важко візуально співвіднести й ототожнити у своїй свідомості яку-небудь частину сучасного нерозчленованого аморфного міського простору з власним місцем проживання. У підсумку такі простори

часто стають нічийми, й погано освоюються, тому від своєї неорганізованості його складно визнати "своїм". Здається, і деревам тут незатишно, вони немов підкреслюють нерозмірний, нелюдський характер міжбудинкових територій.

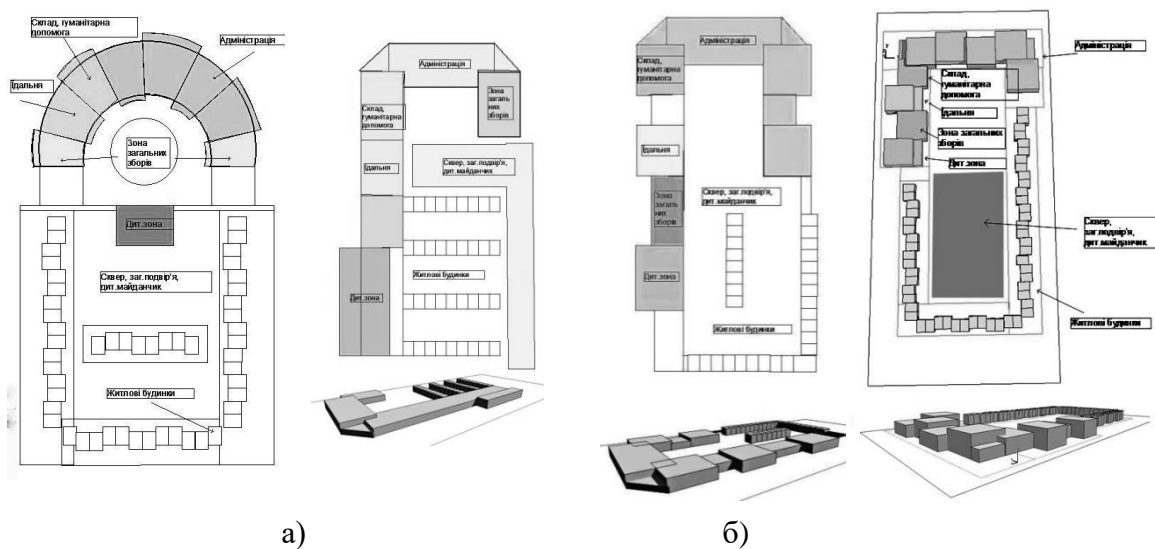

Рис 4.1 Пошукові варіанти архітектурно-планувального вирішення Центру – а) як форуму, як своєрідного «гребінця»; б) на кшталт міського кварталу з внутрішнім двором-садом).

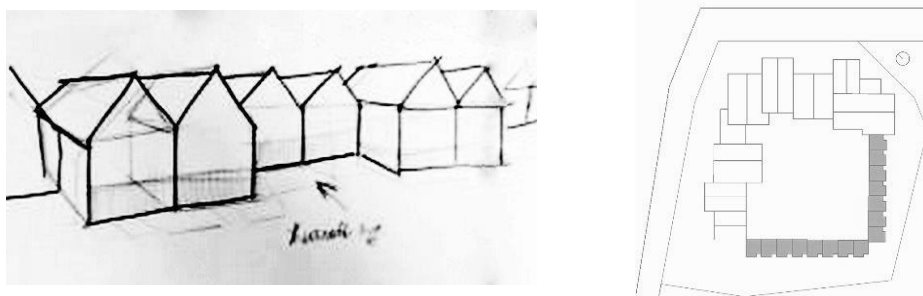

Рис. 4.2 Початкові пошукові варіанти архітектурного вирішення забудови Центру як малоповерхових блокованих будинків типу «таун-хауз» з похилими дахами подібно історичному кварталу.

Аналіз існуючого проектного досвіду проектування та будівництва малоповерхових блокованих будинків або секційних безліфтових не задовольнили щодо свого об'ємно-просторового та колористичного вирішення.

а)

б)

в)

г)

Рис. 4.3 Житлові комплекси – а) «Inn»; б) «Esentai City»; в) «Eco Ardence Townhouse»; г) Забудова на Barchester Street

Рис. 4.4 Зубчаста лінія дахів забудови селища в штаті Орегон, США (арх. група «Waechter Architecture») – колористика не відповідає тематиці проекту.

Рис 4.5 Фронтонні завершення будинків в історичній забудові одного з німецьких міст – їх образ та характер відповідає психологічній комфортності мешканців центру, а колористика - тематиці проекту.

a)

б)

Рис. 4.6 Приклади блокованих будинків типу «таун-хауз» з малими прибудинковими садовими ділянками: а) у м. Ірпінь Київської області; б) у Канаді.

Рис. 4.7 Проекти блокованих будинків «таун-хаузів» для м. Дніпра.

Рис. 4.8 Різні варіанти блокування житлових будинків типу «таун-хаузів» на ділянках з вирішенням розмаїття пластики забудови.

Рис. 4.9 Ускладнення фасадного вирішення блокованих житлових будинків з Іспанії та Словенії за рахунок западання та відступу об'ємів чи рель'єфності деталей.

Рис. 4.10 Італійські приклади житлових будинків галерейного типу з внутрішнім двором, що також можуть бути застосовані в організації забудови Кризового центру як активний засіб формування й підтримки соціальних контактів мешканців центру, їх інтеграції в місцеве співтовариство, утворення квазіродинної організації колективу.

Рис. 4.11 Варіант розміщення «таун-хаузів» з зсувом житлових корпусів по горизонталі й утворенням просторових ніш-курдонерів як можливих зон активних сусідських контактів.

Житлові будинки галерейного та коридорного типів володіють в основі своєї планувальної структури розвинену горизонтальну комунікацію - галерею чи коридор, завдяки якій квартири з'єднуються з сходами, мають мінімальну

кількість сходів й відрізняються простотою конструктивних схем. Але в забудові Кризового центру застосовуватись можуть обмежено, бо нагадують готельну форму проживання та казенний простір, який не об'єднує, а навпаки роз'єднує своїх мешканців, залишаючи їх зі своїми проблемами наодинці.

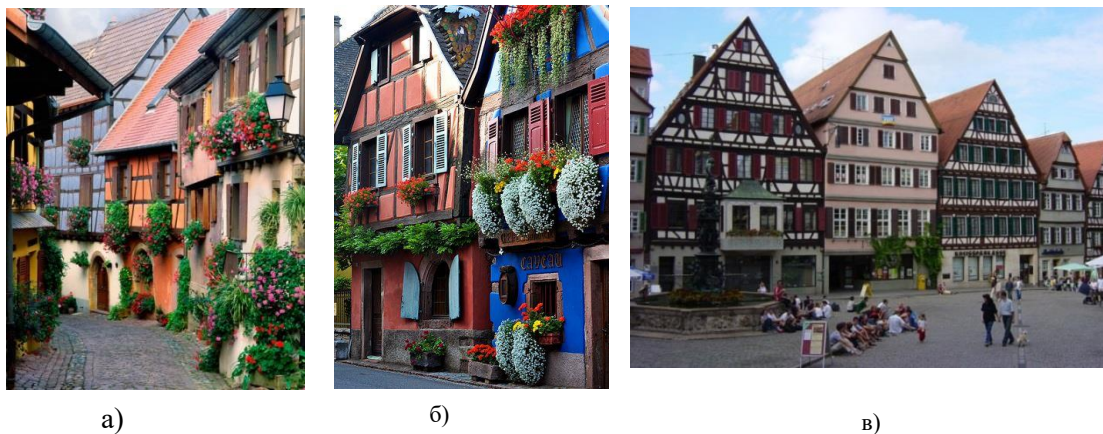

Рис. 4.12 Пошуки аналогів забудови в історичних містах щодо масштабу, колористики фасадів та особливостей їх вирішення й оформлення: а) Франція; б) Німеччина; в) Словаччина.

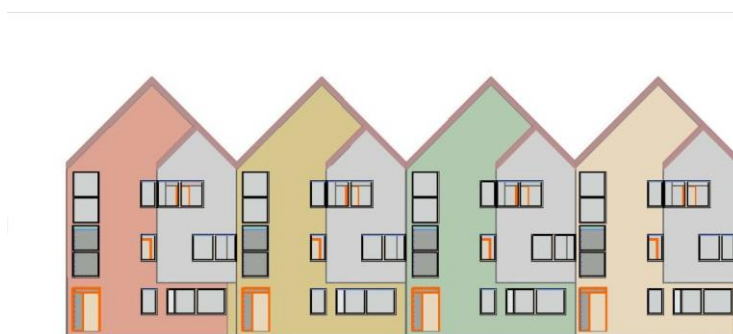

Рис. 4.13 Авторські проектні пошуки характеру забудови в Кризового центру за знайденими аналогами історичної забудови.

Сучасна практика утворення кризових центрів для матерів з дітьми передбачає комплекс мір, які базуються на поступовій відмові від створення установ за старими зразками як притулків для епізодичного перебування й у

противагу їм організацію сучасних форм проживання, захисту, підтримки і психологічної реабілітації своїх мешканців. У розвинутих країнах сучасні інституціональні установи грають невелику, але важливу роль у системі соціального захисту жінок та дітей, інших незахищених верств населення. Вони, як і вся система соціального захисту та реабілітації, забезпечують індивідуальний підхід, право людини на безпеку, розвиток у родині, освіту і самовизначення. Розміщення в установі, найчастіше, спрямовано на подолання кризи в родині і возз'єднання рідних. Довгострокове розміщення має включати як метод реабілітації поступове виховання незалежності й обов'язкову підтримку опіки. Для сучасних інституціональних установ характерне: збереження і підтримка соціальних контактів; інтегрованість у місцеве співтовариство; квазіродинна організація тимчасового колективу Центру; розмаїття освітньо-виховного, реабілітаційного і соціокультурного середовища. Це може бути досягнуто за рахунок багатofункціональності та рівномірності розташування мережі установ цього функціонального типу; їх розміщення безпосередньо у житловій забудові чи поблизу неї; залучення в роботі Центру місцевих освітніх, медичних установ та закладів дозвілля; нечисленності місткості житлових одиниць (в межах від 1-12 місць у кожній); сталості складу персоналу установи; підтримки контактів мешканців Кризового центру між собою та рідними [3].

В зв'язку з тим, що основним структурним елементом Кризового центру як соціально-реабілітаційної установи - є житлова одиниця, на базі якої розміщуються матері та їх діти, до складу яких можуть входити й підлітки, вагітні дівчини чи цілі родини, її організація для кожної групи проживаючих - є питанням балансу між приватністю, розумним ступенем контролю й можливістю проведення активної, але ненав'язливої соціально-реабілітаційної діяльності. Додаткові функціональні блоки, що мають знаходитись в структурі Кризового центру, повинні передбачати медичні, консультативні функції, денне опікування мешканців, психологічну їх адаптацію тощо; дозволяють

зорганізувати комплексну соціальну роботу на місцевому рівні й в умовах розміщення в житлових одиницях як профілактику сімейного неблагополуччя та соціальну допомогу від психологічних травм військового характеру [6].

За думкою автора проекту можуть бути застосовані наступні типи установ: прості, кампусні й інтегровані, які можуть розрізнятися своєю місткістю, набором функцій та їх розташуванням відносно житлової забудови певного Кризового центру. Прості установи, що включають одну чи декілька житлових одиниць, можуть розташовуватись в населеному пункті дисперсно. Кампусний тип передбачає організацію установи на окремій території, - в нашому випадку як окремий квартал з внутрішнім двором-садом. Відповідний прийом планування та інтеграції дозволяє максимально включити складну багатофункціональну установу в оточуючий соціум: житлові одиниці, медичний й суспільний блоки розташовуються в житлових осередках і приміщеннях у межах кварталу, мікрорайону, житлового комплексу.

Ідея: створення ускладненого внутрішнього простору Центру.

При розробці внутрішнього простору проводились пошуки аналогів, що могли б бути використані у проекті, а саме:

1. *Ускладненість* простору, яка може бути досягнута за рахунок різного положення у простору архітектурних об'ємів, що його утворюють;
2. *Гуманізація* простору, його наповнення малими архітектурними формами, елементами ландшафту, парковими меблями, формуванням мікрорельєфу;
3. *Різнобарвність* простору залученням активних кольорових сполучень в оздобленні фасадних площин та їх елементів, квіткових композицій з квітучих кущів та ліан на вертикалях фасадів.

Рис. 4.14 Пропозиція з формування затишного дворового середовища Кризового центру.

Рис. 4.15 Вертикальне квіткове озеленення як метод гуманізації середовища Центру.

Рис. 4.16 Приклади геопластики землі у вирішенні озелених територій (два останніх фото – робота відомого сучасного ландшафтного архіт. Марти Шварц).

Рис. 4.17 Приклади вирішення автомобільних проїздів (конструкції відповідного або подібного типу можуть бути використані для організації проїздів для спецтранспорту у внутрішньому дворі Центру).

Ідея: Колористичне вирішення Кризового центру.

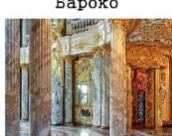

Історичний стиль	Паспорт кольору	Історичний стиль	Паспорт кольору	Історичний стиль	Паспорт кольору
Стародавній Єгипет 		Візантія 		Персія 	
Стародавня Греція 		Готика 		Бароко 	
Стародавній Рим 		Класичний стиль 		Ренесанс 	

Рис. 4.18 Аналогі колористичного вирішення

Отже, на основі ретельного аналізу вище перелічених аналогів було створене архітектурно-планувальне рішення проекту Кризового центру для жінок з дітьми. Воно включає в себе:

- Ідея закритого кварталу з внутрішнім подвір'ям –садом.
- Блоковані житлові будинки типу «таун-хауз», що оточують подвір'я.
- Використання теплої кольорової гамми.

а)

б)

Рис. 4.19 Варіанти рішення Центру: а) внутрішнє подвір'я; б) фасад адміністративної будівлі

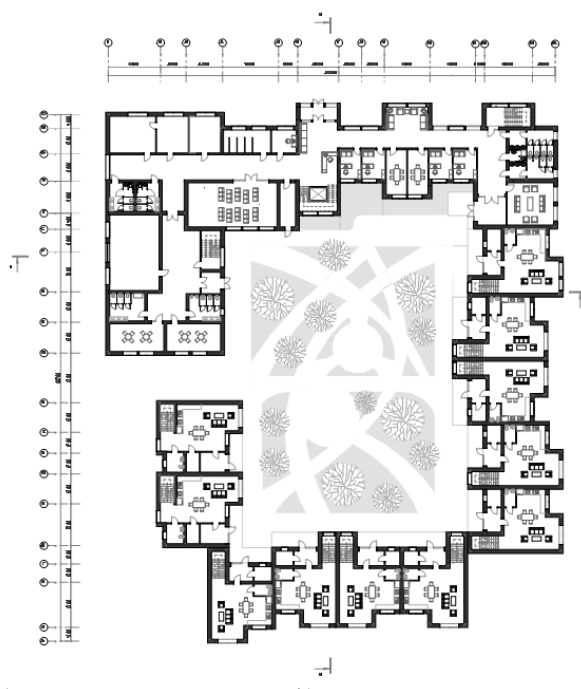

Рис. 4.20 План 1-го поверху

Рис. 4.21 План 2-го поверху

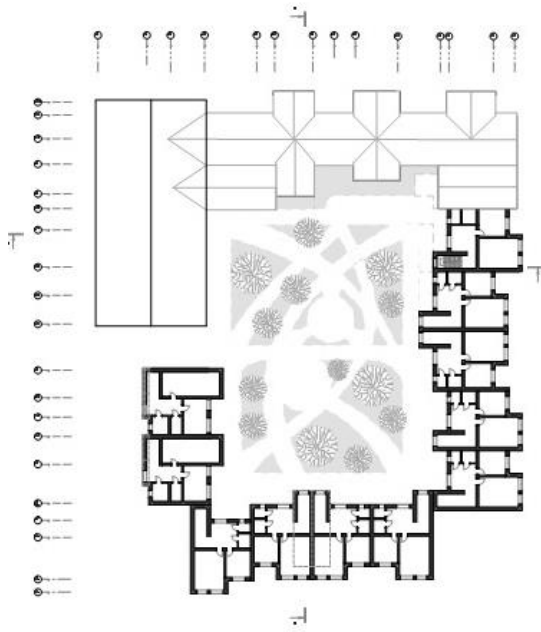

Рис. 4.22 План 3-го поверху

На першому поверсі будівлі знаходиться адміністративний блок з кабінетами спеціалістів, зал для загальних зібрань, зона видачі гуманітарної допомоги, зал групової терапії та дитяча зона. На другому поверсі розмістився медичний блок, басейн з роздягальнями, спільна кухня та їдальня, зали для контактів та колективного відпочинку, а також невеликий шкільний блок для дітей.

Важливою частиною центру є житлові будинки-блоки типу «таун-хауз», що розраховані на дві-три родини (зі спільною вітальнею-кухнею на 1 поверсі). Декілька окремих кімнат чи кімнат-квартир з санвузлами розміщуються на 2-3 поверхах.

Житлові блоки об'єднує спільні подвір'я, дитячий майданчик та малий сад сквер для тимчасових резидентів з високим рівнем благоустрою та озеленення.

5.Дизайн інтер'єру.

Інтер'єрний простір впливає на настрій окремої людини, на психофізіологічний стан та його життя в цілому. Інтер'єр може радувати чи дратувати, заспокоювати або нервувати. Специфіка кризових центрів полягає в розмаїтті функцій, що містять ці багатфункціональні об'єкти - комплекси споруд. Це - одночасно і житлові функції, і суспільні функції, що обумовлюють особливості формування свого внутрішнього простору. Формування інтер'єру кризового центру як комплексу будівель і споруд направлений на організацію внутрішнього простору не тільки окремих споруд, а й приміщень, що містяться в них, а також вирішення інтер'єрного простору двору, що є продовженням внутрішніх просторів. Побудова цієї дуалістичної системи має відбуватись за принципом: «Зсередини – назовні, ззовні – усередину», що вимагає єдності цих категорій. Інтер'єр Кризового центру є зорво обмеженим, штучно створеним середовищем (мається на увазі не лише внутрішній двір-сад, але й окремі приміщення житлового та суспільного призначення), яке має забезпечити нормальні умови проживання й психологічної реабілітації своїх мешканців. Загальний комфорт внутрішнього простору комплексу споруд Кризового центру є інтегральним поняттям, що включає екологічний, функціональний і естетичний комфорт середовища будь-якого приміщення центру. Екологічний комфорт створюється оптимальним для організму людини поєднанням температури, вологості, повітря, дії променистого тепла. Важливим компонентом мікроклімату будь-якого приміщення є інсоляція (опромінювання приміщень сонячним променем). Тривалість інсоляції для багатьох приміщень Кризового центру на кшталт нормативів по готелям й відповідно до санітарних норм і правил повинна складати не менше трьох годин на день. У приміщеннях Кризового центру, де проживаючі проводять значну частину доби, завжди має бути чисте і свіже повітря і нормальний шумовий режим. Саме тому житлові приміщення мають бути зорієнтовані на тихий внутрішній двір. Якщо їх функціональний комфорт визначається зручністю перебування в будь-якому з

них, то він за проектом має бути забезпечений захист від оточення, безпеку і здійснення всіх функціональних процесів життєдіяльності людини - сну, харчування, відпочинку, особистої гігієни, розваг, родинних та сусідських контактів тощо. Але проект передбачає ще також розділення усіх процесів життєдіяльності людини в приміщеннях Кризового центру завдяки прийомам функціонального зонування як загального простору комплексу будівель і споруд з виділенням функціональних приміщень, так і мікрозонуванням, здатним створювати зони особистісного комфорту [2].

Проект пропонує здійснювати мікрозонування також за допомогою раціонального вибору устаткування та його оптимального розміщення в будь-якому інтер'єрі комплексу. Естетичний комфорт інтер'єрного наповнення сприятиме позитивному емоційному настрою мешканців Кризового центру, що є головною метою реабілітації. Назване забезпечується завдяки об'єднанню усіх елементів інтер'єру в єдине ціле, щоб досягти краси інтер'єру, включає безліч різноманітних завдань. Головні з них - це композиція простору, колірна гама і оздоблення поверхонь, дизайн устаткування і меблів, вирішення декоративних деталей, освітлення, озеленення тощо. Велику роль має відігравати твори художньо-декоративного мистецтва в житлових та суспільних просторах, які повинні гармонійно синтезувати масштабність, пропорції, ритм, фактуру, рельєф, колір і світло для створення найбільш естетичного сприймання архітектурно-художньої композиції, а також за темою, що має нести позитивні імпульси й налаштовувати на приємний настрій.

Формування внутрішнього простору приміщень житлового призначення Кризового центру. Загальний комфорт внутрішнього простору комплексу споруд Кризового центру розглядається як інтегральна категорія, яка включає екологічний, функціональний, естетичний та психологічний комфорт середовища будь-якого його приміщення. Не випадково інтер'єр є важливою складовою архітектури і має проявляти його змістовність у вирішенні внутрішніх приміщень. Згідно з тим, що мистецтво інтер'єру є засобом

створення виразного внутрішнього середовища будови чи споруди, при його вирішенні в умовах Кризового центру отримує певні особливості, пов'язані з їх функціональним використанням й призначенням певних приміщень: житлового, суспільного, медичного, освітнього, - і підкоряються загальним вимогам, закономірностям - психофізіологічним, соціальним, будівельним, з розумним використанням різних художніх засобів.

Функціональні та естетичні завдання формування внутрішнього простору Кризового центру за проектом вирішуються головним чином підвищенням психологічної комфортності, індивідуальності рішення та художнього рівня приміщення. Художні концепції формування інтер'єрів ХХ ст., їхні сталі форми дали можливість конкретизувати на їх основі принципи композиційної організації інтер'єру і виділити з них основні (за дослідником Є.П. Постніковою):

- 1.взаємопроникнення внутрішнього та зовнішнього просторів один в одній;
- 2.єдності структури внутрішнього простору;
- 3.композиційної єдності інтер'єру та його матеріально-предметного наповнення.

На основі цих принципів виділені основні структурні рівні композиційної організації інтер'єрних просторів житлового та громадського призначення:

- „загальний” – визначає композиційні особливості формування інтер'єрного простору будинку в цілому;
- „індивідуальний” – вирішує композиційну організацію окремого приміщення й підпорядкований загальному в створенні цілісності образного вирішення.

Психофізіологічний підхід до дизайну інтер'єру умовно включає дві основні функції. Найбільш поширена і загальновідома гармонізуюча функція, коли обстановка окремої кімнати або усього будинку відображує темперамент людини, його звички, світогляд та менталітет. Завдання такого приміщення - формувати атмосферу гармонії і спокою. Сміливі і нетривіальні рішення тут навряд чи оправдані. Фактично подібний прийом припускає пасивність

інтер'єру по відношенню до його власника. Завдяки оптимальному поєднанню відтінків і фактури обробних матеріалів, а також елементів декору і аксесуарів інтер'єр має підстроюватись під того або іншого індивідуума як продовження його внутрішнього "єго". Якщо розглядати інтер'єри житлових приміщень Кризового центру як приміщення тимчасового проживання своїх мешканців – клієнтів Кризового центру - на кшталт номерів готелів чи туристичних баз, то індивідуалізація підходів в їх вирішенні неможливе. Саме тому в проектне рішення закладаються принципи наповнення і оздоблення житлових приміщень з урахуванням новітніх розробок інтер'єрного устаткування та оформлення, яке знайшло впровадження в дизайні та архітектурі останнього часу.

Цей підхід стає не тільки провідним, але й стимулюючим. За такий спосіб встановлюється свого роду зворотній зв'язок між дизайном приміщення і психікою людини. Дизайн тепер грає активну роль: він вигідно не акцентує ті або інші особливості характеру й темпераменту власника, а, навпаки, згладжує і нівелює небажані риси його психофізичного стану. Універсальність підходів в оздобленні й колористиці простору здатний зрівноважити імпульсного холерика чи надихнути схильного до депресії меланхоліка. Доцільне звернення у вирішенні простору й до теорії фен-шуй, яка в наші дні в значній мірі обумовлена різноманітністю методів організації стимулюючого простору, які пропонує це стародавнє вчення. Втім, послідовники фен-шуй дивляться ще глибше, заявляючи, що правильне облаштування здатне таємним чином впливати не тільки на психіку тимчасових мешканців центру, але й на події в їх житті, стан та особистий успіх. Саме тому форма приміщень більшістю наближається до ідеальної кубічної форми, рівновага параметрів якої має сприятливо впливати на реабілітацію людей під час їх перебування у Кризовому центрі.

Критеріями оцінки колірного вирішення інтер'єрів Кризового центру з цих позицій будуть різні властивості кольору і характер його дії на людину. Відомо, що червоний, оранжевий, жовтий кольори створюють відчуття тепла;

блакитний і фіолетовий - холоду. Світлі кольори - веселіші, темні - сумніші. Теплі кольори хвилюють, холодні заспокоюють. За ступенем збудження людей кольори розташовуються в тому ж порядку, в якому вони розташовані в спектрі, - інтенсивність зорової чутливості змінюється залежно від частоти хвилі. Спостерігається перехід стану людини від спокою при фіолетовому кольорі до збудження при червоному. Зелений, що знаходиться в середині спектру, - це колір фізичної рівноваги.

У загальному вигляді сучасні відомості про психологічну дію кольору зводяться до наступного: червоний колір має стимулюючий вплив і викликає підвищені емоційні реакції, блакитний - холодний колір, діє заспокійливо; зелений - освіжаючий колір, заспокоює, зменшує дуже яскраве сонячне освітлення, бурий колір заспокоює, але викликає депресію, коли він застосовується один, його треба застосовувати з жовтим або оранжевим; оранжевий колір викликає радість; фіолетовий - печаль; чорний, якщо він застосовується один, пригнічує; білий - є холодним кольором, що викликає апатію. Відповідно з цим в колористичній композиції комплексу будівель та споруд Кризового центру мають застосовуватись кольори, що стимулюють настрій, сприяють психологічній реабілітації й соціальному відновленню своїх мешканців. Але, враховуючи активність «відкритих» кольорів, в інтер'єрному просторі передбачається застосування розбілених, пастельних їх відтінків, бо більшість часу мешканці Кризового центру знаходяться у себе вдома.

Меблювання приміщень житлового та суспільного призначення комплексу будівель та споруд Кризового центру. Специфіка функціонування комплексу будівель та споруд Кризового центру і контингент його мешканців в основному зумовлюють архітектурно-художню композицію його інтер'єру, які передбачається вирішувати ще в процесі проектування. Навіть збудовані за одним та тим же типом блоковані будинки типу «таун-хауз» не повинні бути схожими, уніфікованими. Ця вимога пов'язана з головною метою проекту із створення родинного образу комплексу, де будинки, хоча й на обмежений час

мають стати місцем притулку матерів з дітьми, які мають ідентифікувати своє житло як особистісне. У кожному рекреаційному комплексі має існувати дещо відмінне від іншого, своєрідне, таке, що запам'ятовується, цікаве для відвідувача і несподіване. Досягається ця мета оригінальним рішенням художньої композиції, ефектом штучного освітлення, особливостями інженерного оснащення, несподіваними колірними поєднаннями, декоративними прийомами оздоблення. Широко використовують у декоративному оздобленні інтер'єру національну своєрідність і багатство місцевих художніх традицій.

За проектом колористична побудова композиції формується за загальною схемою інтер'єру всієї споруди з виділенням основних великих груп приміщень – громадських і житлових. Значущість і розвиток тієї або іншої групи приміщень передбачають визначення прийомів колірних рішень і характер їх оздоблення. Пропонується продумувати вибір основних декоративних прийомів і засобів, розподіл декоративно-художніх елементів, вирішувати систему освітлення і особливості оздоблення крупних чи багатофункціональних приміщень на основі високої освітленості та світлих пастельних відтінків теплих кольорів. У малоповерховому комплексі споруд Кризового центру питання побудови схеми світлої та колірної композиції інтер'єру передбачається вирішувати наступним чином. У першу чергу, визначаються основні вузлові елементи по окремих поверхах й по вертикалі. Це стосується, як правило, поверхових холів, вестибюлів, віталень, вертикальних комунікацій–сходів, які своїм оздобленням, кольором чи устаткуванням мають визначати горизонтальну композицію певного поверху. Оскільки номери в житлових блоках Кризового центру – є приміщеннями ізольованими, їх фарбування передбачається різним але виключно пастельної розбіленої гами кольорів. Саме не інтенсивна колористика має заспокоювати, формувати відчуття родинного затишку та сприяти психологічній реабілітації своїх вимушених мешканців.

При розробці окремих архітектурних об'ємів-блоків Кризового центру визначене використання простих геометричних форм призматичного, кубічного чи пірамідального типу. При площинних з'єднаннях в сучасних архітектурних стінових конструкціях Кризового центру, коли відсутні пластичні форми декору, меблі є основою, яка вносить у композицію простору світлотінь, об'єм і масу. Правильний розподіл предметів меблів за проектом має бути забезпечує рівновагу композиції, її статичність і цілісність. Відомо, що при розстановці меблів істотну роль відіграють пропорції приміщення. Саме тому при розробці житлових приміщень Кризового центру не використовувались вузькі і довгі кімнати, які визивають пригнічення, й в яких можлива розстановка меблів виключно вздовж подовжніх стін. А це зорovo ще більше підкреслює довжину таких приміщень. Зокрема така форма житлових приміщень під назвою «вагончика» створює незручність для проживання й переміщення в ньому, складнощі з їх інсоляцією.

Мікрозонування приміщень здійснюється за допомогою раціонального вибору устаткування та його оптимального розміщення в будь-якому інтер'єрі житлового чи громадського призначення Кризового центру. Естетичний комфорт зумовлює позитивний емоційний настрій людини, що за проектом забезпечується завдяки об'єднанню усіх елементів інтер'єру в єдине для сприйняття цілісний ансамбль, утворюючи гармонійність наочно-просторового оточення, цілісність і узгодженість складових елементів інтер'єру. Естетична організація внутрішнього середовища, або досягнення краси інтер'єру, включає безліч різноманітних завдань. Але головною з них залишається композиція простору, колірна гама і оздоблення поверхонь, дизайн устаткування і меблів, рішення декоративних деталей, освітлення, озеленення тощо, які за проектом передбачені у вигляді простих форм з чітким розплануванням й можливістю легкого розуміння й прочитання, використанням теплих кольорів пастельних відтінків в контрастному поєднанні із зеленими та голубими кольорами на контрасті.

Ідея: колористичне вирішення інтер'єрів Кризового центру має будуватись на основі кольорів пастельних відтінків, які мають заспокійливий вплив.

Рис. 5.1 Приклади використання теплих кольорів в інтер'єрі дитячих приміщень

Ідея: вечірнє багатоколірна підсвітка інтер'єру двору Кризового центру.

В метю збереження загального позитивного психологічного налаштування та продовження реабілітаційних заходів для мешканців Центру автором пропонується у вечірній час впровадження вечірньої підсвітки малих архітектурних форм, фрагментів озеленення та благоустрою. Це необхідно саме в час, коли денне світло змінюється сутінками, що повертають (за) депресивні прояви в стан людини.

Рис. 5.2 Приклади організації інтер'єру двору

Авторське бачення аналогових рішень внутрішнього простору центру: неперевантаженість інтер'єрного простору, лапідарність форм обладнання, «пастельна» гама кольорів, багато сонячного світла, - що має позитивно впливати на психологічний стан його мешканців. На основі цих ідей був створений варіант інтер'єру дитячої ігрової кімнати для проекту кризового центру.

Рис. 5.3 Інтер'єр ігрової кімнати

6. Конструктивне рішення

Для проектування кризового центру в місті Ірпінь, Київської області обрано конструктивну систему на основі каркасно-стінової технології, що використовує сталеві каркаси для підтримки вертикальних навантажень, а також стінові елементи для покриття і формування внутрішніх перегородок. Ця конструктивна система відрізняється високою стійкістю, швидким процесом будівництва, енергоефективністю та гнучкістю у плануванні. Стіни-перегородки в кризовому центрі можуть бути складені з легких матеріалів, наприклад, бетонних блоків або гіпсокартону, але вони повинні мати високу здатність до звукоізоляції, з метою забезпечення приватності та комфорту в приміщеннях кризового центру.

Проект передбачає використання залізобетонного каркасу з прогонами ширини 6-9 метрів та безригельним типом горизонтально несучих конструкцій, що надає більшу свободу при плануванні та розташуванні внутрішніх просторів, оскільки стіни не обмежуються навантаженнями зверху, це дозволяє створювати більш гнучкі та просторі приміщення, відкриті для різних функціональних потреб [11].

Використання монолітного залізобетону для перекриття та вертикальних комунікацій гарантує створення конструкцій, які мають високу міцність та надійність, здатні витримувати значні навантаження і забезпечувати безпеку приміщень [10].

Задля забезпечення надійної основи для будівлі, обрано монолітний, стрічковий залізобетонний фундамент із глибиною закладання у 1,2 метри.

Для облаштування даху обрані фронтонні щипцеві покрівлі з висячими кроквями зі стійкою та підкосом для підтримки і зміцнення кроквяної системи даху. На стиках дахів особливо важливо забезпечити влаштування системи відведення дощових вод. В цю систему входить забезпечення покрівель системою жолобів та стоків, запірної системи.

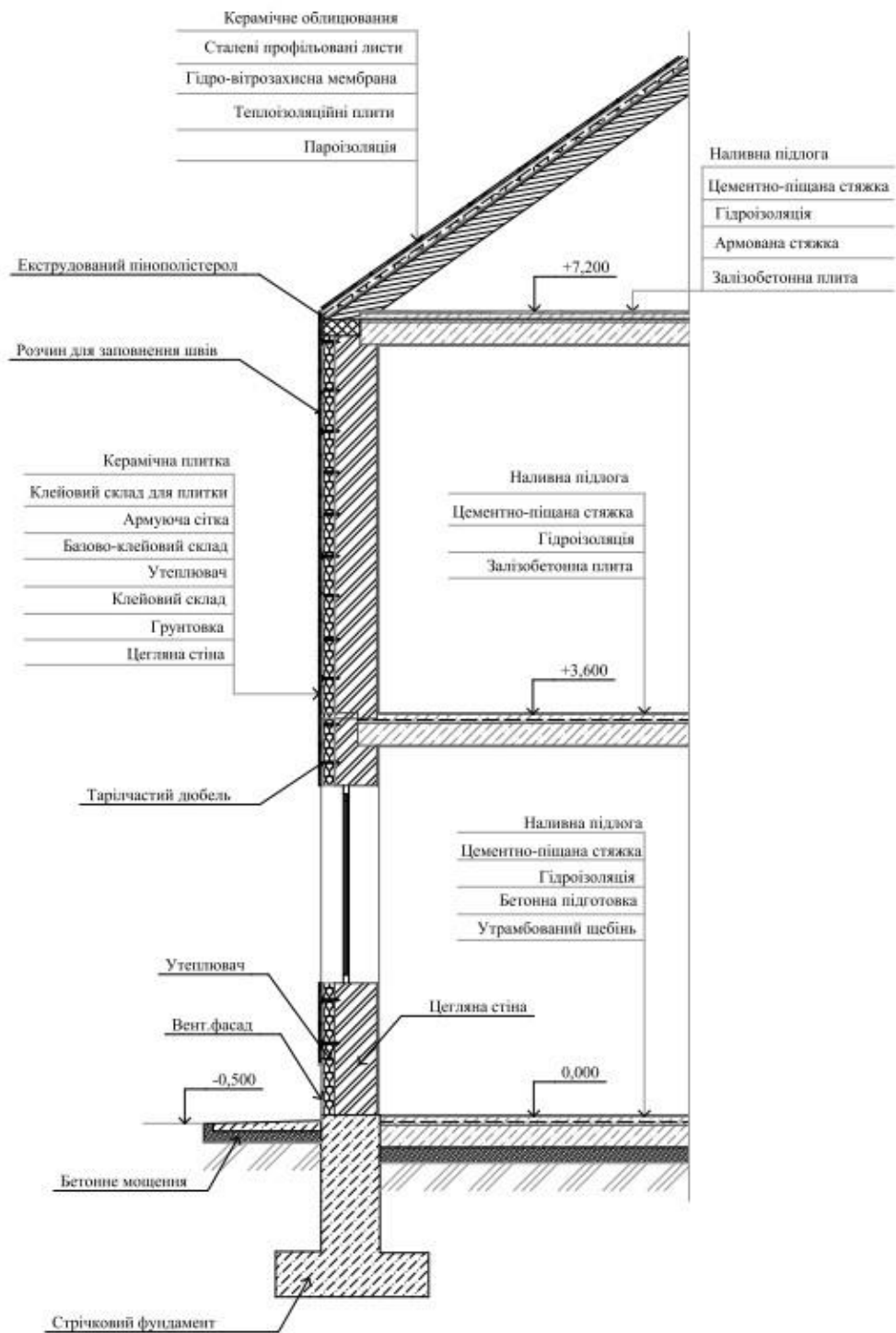

Рис. 6.1 Розріз по стіні

7. Інженерне обладнання

7.1. Теплогазопостачання і вентиляція

Для проекту кризового центру була обрана система централізованого опалення та система вентиляції зі зворотними клапанами, адже вона дозволить забезпечити постійний обмін повітря в кризовому центрі, запобігаючи накопиченню шкідливих речовин або недостатньому подачі свіжого повітря.

7.2. Водопостачання, водовідведення і опалення

Для кризового центру було обране централізоване міське водопостачання та каналізація, а для монтажу, при встановленні систем каналізації, водостоків та водопроводу, були використані передові технологічні рішення та інноваційні методи. Під час встановлення внутрішніх систем гарячого, технічного та холодного водопостачання, водостоків, каналізації та вибору матеріалів, були дотримані вимоги національних стандартів [12].

8. Охорона праці та навколишнього середовища

У зв'язку з тим, що кризовий центр для жінок з дітьми забезпечує безпеку та підтримку уразливих осіб, особлива увага повинна бути приділена охороні праці та навколишнього середовища. При проектуванні центру необхідно враховувати наступні аспекти:

1. **Безпека працівників:** Забезпечення безпечних умов праці для всіх співробітників кризового центру. Це включає встановлення відповідних систем безпеки, надання необхідного захисного спорядження та інструктажу з питань безпеки.
2. **Безпека постраждалих:** Забезпечення безпеки та захисту для жінок та дітей, що перебувають у центрі. Це може включати контроль доступу, системи безпеки, пожежної безпеки та надання інформації щодо процедур безпеки.

3. Пожежна безпека: Розроблення планів евакуації, встановлення пожежної сигналізації, вогнегасників та інших систем пожежної безпеки для запобігання та виявлення пожеж у центрі.
4. Гігієна та санітарія: Забезпечення належних умов гігієни, включаючи наявність чистої води, санітарних приміщень, засобів гігієни та сміттєвих контейнерів. Забезпечення правильної вентиляції та освітлення також є важливими аспектами [15].
5. Екологічна відповідальність: Розроблення зелених практик та збалансованого використання енергії та ресурсів. Проектування кризового центру з урахуванням екологічних принципів може сприяти збереженню природних ресурсів та зниженню впливу на навколишнє середовище.
6. Психологічна безпека: Забезпечення приватності та конфіденційності для постраждалих, створення сприятливої психологічної атмосфери та забезпечення доступу до професійної психологічної підтримки.

Необхідно враховувати всі ці аспекти під час проектування кризового центру для забезпечення безпеки та добробуту постраждалих жінок та дітей.

Список використаних джерел

1. Гетун Г. В. Архітектура будівель і споруд. Книга 1. Основи проектування: Підручник / Гетун Г. В. – К.: КОНДОР, 2011. – 378 с.
2. Основи дизайну архітектурного середовища: Підручник / Тімохін В. О., Шебек Н. М., Малік Т. В. та ін. - К.: КНУБА, 2010. - 400 с.
3. Зінченко А. Г. Діти у складних життєвих обставинах. Програми і методики соціально-психологічної реабілітації та адаптації дітей, які перебувають у центрі соціально-психологічної реабілітації. – К.: Міністерство соціальної політики України, 2013. – 296 с.
4. Мхаїкл Х.Х. Сучасні проблеми становлення реабілітаційного центру. Ретроспективний огляд і досвід зарубіжних країн // Український журнал будівництва та архітектури, 2021. – № 4.
5. Обиначна З. В. Сучасний стан та перспективи розвитку в Україні архітектури притулків для осіб, що постраждали від домашнього насильства // Сучасні проблеми архітектури та містобудування: Наук.-техн. збірник – К.: КНУБА, 2021. – Вип. 61. – С. 381-394.
6. Шкляр С. П. Проблеми і сучасні тенденції дослідження та проектування об'єктів соціального призначення // Архітектура, освіта і наука в Україні і світі: досвід і перспективи розвитку: [монографія] / редкол. О.Л. Михайлишин, П.А. Ричков, Н.В. Лушнікова та ін. – Рівне: ФОРМАТ-А, 2019. – 319 с.
7. ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій»
8. ДБН Б.2.2-5:2011 «Благоустрій територій»
9. ДБН В.2.2-9:2008 «Громадські будинки та споруди»
10. ДБН В.2.6-98:2009 «Бетонні та залізобетонні конструкції»
11. ДБН В.2.6-31:2006 «Конструкції будинків і споруд»
12. ДБН В.2.5-67:2013 «Опалення, вентиляція та кондиціонування»
13. ДБН В.2.5-20-2018 «Інженерне обладнання будинків і споруд.»

14. ДБН В.1.1.7-2016 Пожежна безпека об'єктів будівництва
15. ДБН А.3.2.-2-2009 «Охорона праці і промислова безпека у будівництві»
16. ДБН В.2.5-28 2006 Інженерне обладнання будівель та споруд
17. Центр матері і дитини «Незламні матері» [Електронний ресурс]: sulykarchitects.com [сайт]. Режим доступу: <https://www.sulykarchitects.com/idpshelter>
18. *Shelter For Victims Of Domestic Violence* [Електронний ресурс]: archdaily.com [сайт]. Режим доступу: <https://www.archdaily.com/894042/shelter-for-victims-of-domestic-violence-amos-goldreich-architecture-plus-jacobs-yaniv-architects>
19. Родинний будинок в Монтрі [Електронний ресурс]: ricardobofill.com [сайт]. Режим доступу: <https://ricardobofill.com/projects/family-house-2/>
20. Mother and Baby Care Center [Електронний ресурс]: archdaily.com [сайт]. Режим доступу: https://www.archdaily.com/118291/mother-and-baby-care-center-atelier-zundel-cristea?ad_medium=gallery
21. Центр дитячої психіатричної реабілітації [Електронний ресурс]: archdaily.com [сайт]. Режим доступу: https://www.archdaily.com/8028/children%25e2%2580%2599s-center-for-psychiatric-rehabilitation-sou-fujimoto?ad_medium=gallery

ДОДАТКИ

Anti-Plagiarism v-15.257

Максимальне співпадіння з одним документом 4.0%				
Словники перевірки: en_US, ru_RU, ua_UA				
Помилки в документах: 8%				
ID: 115255 Назва: Кризовий центр для жінок з дітьми в місті Ірпінь Київської області Додано в БД: 2023-06-08 Автор: Педченко Альона Валеріївна Керівник: Сєдак Олександр Ігорович	Документ		Сумарне співпадіння по базі даних	
	Символи	Лексеми	Символи	Лексеми
	54376	822	3377 (6%)	49 (6%)

Відсоток плагіату не перевищує дозволу норму

Відповідальна за перевірку

О.С. Зінов'єва